

INVENTOINTIRAPORTTI

KARKKILA

Vattolan kylätontti ja Mäkilänpuisto

Historiallisen ajan kylätontin arkeologinen inventointi ja rakenteiden dokumentointi
28.10.2019 ja 9.1.2020

Museovirasto

ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
HELI LEHTO JA TUIJA VÄISÄNEN

Tiivistelmä

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut inventoi Karkkilan Vattolan historiallisen kylätontin aluetta kahden maastopäivän aikana. Mäkilänpuiston mäellä aiemmin havaitut historiallisen ajan rakenteet dokumentoitiin lokakuussa 2019 ja muu Vattolan historiallisen ajan kylätontin muinaisjäännösrajausten mukainen alue inventoitiin tammikuussa 2020. Työn tilaaja oli Karkkilan kaupunki, ja se liittyi Vattola II -alueen asemakaavoitukseen.

Mäkilänpuistossa kartoitettiin kaksi kellarikuoppaa, kaksi perustusta sekä joitakin epämääräisempiä rakennejäännöksiä. Rakenteet ajoittunevat 1800-luvun lopulle tai 1900-luvun alkuun ja ne liittyvät alueen asutukseen. Merkkejä 1800-lukua varhaisemmasta kyläasutuksesta ei mäeltä havaittu.

Laajemman kylätonttialueen pohjoisosasta havainnoitiin inventoinnin yhteydessä lyhyt osio vuonna 1916 tai 1917 rakennettua taisteluhautaa, viisi kuoppaa, jotka todennäköisesti liittyvät taisteluhaudan rakentamiseen sekä pieni hiekkakuoppa. Muita rakenteita ei havaittu, mutta on mahdollista, että kahdella pohjoisosalla olevalla tontilla on säilynyt jäännöksiä historiallisen ajan kylätontista. Inventoidun alueen eteläosassa havainnoitiin kaksi mahdollista kiviainan perustaa, sekä muutamia pihapiirejä, joilla voi olla maan alla säilyneitä 1800-luvun kerroksia. Yhden tällaisen pihan reunassa tien puolella oli nähtävissä kaksi vierekkäistä lohkokiveä, jotka voisivat olla rakennuksen perustuksesta.

Kylätontin alue on pääasiassa rakennettua pientaloaluetta, minkä vuoksi jäännöksiä kylän vanhemmista vaiheista ei juurikaan ole säilynyt. Tehdyn tutkimuksen perusteella Vattolan kylätontin muinaisjäännösrajaus on syytä tarkistaa. Inventointialueella ei havaittu merkkejä Vattolan ja Karkkilan kylät erottaneesta autiotilasta.

Sisälllys

Arkisto- ja rekisteritiedot.....	3
Peruskarttaote ETRS-TM35FIN	4
1 Johdanto	5
2 Ympäristö ja historia.....	6
2.1 Ympäristö.....	6
2.2 Kylätontin historia ja aiemmat tutkimukset.....	6
3 Kenttätyöt.....	9
3.1 Tutkimusmenetelmät	9
3.2 Havainnot	9
3.2.1 Alueen pohjoisosa	10
3.2.2 Mäkilänpuisto	15
3.2.3 Muu alue.....	20
4 Yhteenveto	23
Lähteet.....	24
Kuvaluettelo	25
Karttaluettelo	28
Kartat	

Kannen kuva: AKDG6002:11. Kiviperustus ja rinteen alaosassa sijaitseva suorakaiteen muotoinen rakenne. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Heli Lehto.

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kunta: Karkkila
Tutkimuskohde: Vattolan kylätontti
Kohteen ajoitus: historiallinen
Muinaisjäännöstunnus: Vattola (Vattoila) 1000011926, mahdollinen muinaisjäännös
Kohteen koordinaatit (ETRS-TM35FIN): Vattolan kylätontin keskipiste muinaisjäännösrekisterin mukaan:
P:6714447 I:345654
Kenttätyöaika: 28.10.2019 ja 9.1.2020
Tutkimuksen laatu: Inventointi ja dokumentointi
Tutkimuksen laajuus: Tarkastelualue noin 15 ha ja Mäkilänpuiston alue siitä on noin 6000 m²
Kenttätyönjohtaja: FM Heli Lehto
Tutkija: FM Tuija Väisänen
Apulaistutkija: FM Maija Holappa
Tutkimuslaitos: Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut
Tutkimuslupa: -
Löydöt: -
Digitaalikuvat: AKDG6002:1-71
Museoviraston lausunnot: MV/9/05.03.00/2019
Aikaisemmat lähialueen arkeologiset tutkimukset:

Enqvist, Johanna 2008: Karkkila Keskustaaajaman osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Historiallisen ajan muinaisjäännökset 19.–23.5.2008. Museovirasto, RHO.

Ratilainen, Tanja 2013: Karkkila, Konekaivuun valvonta Vanhankylän ja Vattolan kylätonteilla 26.9.–4.10.2013. Osuuskunta Sigillum.

P: 6713042
I: 344905

500 m

1 Johdanto

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut inventoi Karkkilan Vattolan kylätontin alueella sijaitsevan Mäkilänpuiston alueen sekä dokumentoi havaitut historiallisen ajan rakenteet 28.10.2019. Inventointi jatkui 9.1.2020 lopun Vattolan kylätontin alueen inventoinnilla. Inventointipäivät olivat selkeitä. Marraskuussa lämpötila oli noin plus viisi astetta. Tammikuussa lämpötila oli juuri nollan yläpuolella, mutta paikoin maa oli roudassa, mikä vaikeutti kairausta. Työn tilasi Karkkilan kaupunki. Toimeksianto liittyi alueen asemakaavoitukseen (Vattola II).

Museoviraston Kulttuuriympäristöpalvelut on antanut Karkkilan kaupungille kaksi tontin 224-6-20-5 (Korpiiniitynkatu 11) poikkeamislupahakemusta koskevaa lausuntoa, jotka on päivätty 27.2.2019 ja 10.5.2019 (dnro MV/9/05.03.00/2019). Niissä edellytetään tontin ja sen viereisen puistoalueen (Mäkilänpuiston) sekä Vattola II-kaava-alueen inventointia muuttuvan maankäytön alueiden osalta sekä Museoviraston Kulttuuriympäristöpalveluiden intendentti Olli Soinisen maastotarkastuksessaan 9.5.2019 Mäkilänpuistossa havaitsemien rakenteiden dokumentointia. Soininen toteaa havaittujen rakenteiden ajoittuvan todennäköisesti 1800-luvun loppuun tai 1900-luvun alkuun, eivätkä ne täten ole muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta ne ovat silti arkeologista kulttuuriperintöä ja muistoja Vattolan kylän asutushistoriasta. Niiden säilyminen ratkaistaan alueen vireillä olevan kaavoituksen yhteydessä. Tontilla 224-6-20-5 hän ei ollut havainnut kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä nähnyt näin ollen estettä tontin rakentamiselle.

Tutkimusten kenttätöissä havaintojen sanallisesta dokumentoinnista ja valokuvauksesta vastasi Mäkilänpuiston osalta FM Heli Lehto ja FM Maija Holappa huolehti mittausdokumentoinnista. Lopun kylätontin inventoinnin sanallisesta dokumentoinnista ja valokuvauksesta vastasi FM Tuija Väisänen ja mittausdokumentoinnista Heli Lehto. Jälkityöt on tehty Arkeologisten kenttäpalveluiden toimipisteessä Helsingissä. Jälkityövaiheessa Heli Lehto on piirtänyt puhtaaksi kartat, luetteloinut valokuvat ja laatinut pääosin tämän raportin. FM Tuija Väisänen on kirjoittanut luvun 2. Ympäristö ja historia.

Helsingissä 16.1.2020

Heli Lehto

2 Ympäristö ja historia

2.1 Ympäristö

Inventoitavana oli Vattolan (Vattoilan) kylätontin alue, joka on luokiteltu mahdolliseksi muinaisjäännekseksi (mj. rekisteritunnus 1000011926). Museoviraston rakennushistorian osasto / Johanna Enqvist on inventoinut Karkkilan historiallisen ajan muinaisjäänneksi vuonna 2008, ja Vattolan kylätontin laajuus on määritelty ko. inventoinnissa.

Vattolan historiallisen ajan kylätontti sijaitsee Pyhäjärven etelärannalla Karkkilan keskustasta länteen. Alue kuuluu Karjaanjoen vesistöön. Alueen pohjoislaidalla on puustoinen harju, joka laskee jyrkästi Pyhäjärveen. Myös alueen länsilaidalla on kaksi pientä mäkeä ja eteläosassa laajempi rakentamaton, kalliainen ja puustoinen mäki nimeltään Mäkilänpuisto. Muuten kylätontin alue on varsin tasaista.

Inventointialueella on pientalokortteleita ja eri-ikäistä rakennuskantaa. Luoteisosassa sijaitsee Mäkelän saha, jonka tontilla on vanhempi asuintalo ja luonnonkiville rakennettu aitta, mutta myös isoja uudempia varastorakennuksia. Suurin osa alueen rakennuskannasta on 1970-luvulta ja sitä nuorempaa, mutta joukossa on myös vanhoja rakennuksia. Erityisesti alueen eteläosa on rakennettu varsin tiiviisti Mäkilänpuistoa lukuun ottamatta. Alueella on myös pieniä alueita peltoa ja muutamia rakentamattomia tontteja, joista osa on nurmella ja toisilla on hoitamaton niittymäistä kasvustoa ja joitain puita. Vattolantie kulkee kaakko-lounais-suuntaisena alueen läpi sen pohjoisosassa.

Vanhan kartta-aineiston perusteella potentiaalisinta aluetta vanhan kylätontin rakennuksille on tutkimusalueen luoteisosassa, jossa on peltoaluetta sekä vanhempia taloja pihoineen.

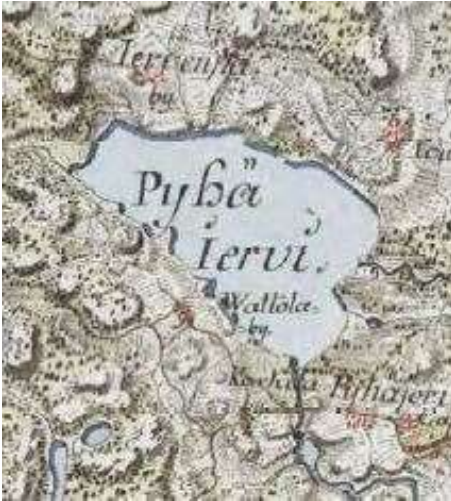
2.2 Kylätontin historia ja aiemmat tutkimukset

Nykyinen Karkkila muodostui vuonna 1969, jolloin Karkkilan kauppala ja Pyhäjärvi UI yhdistettiin Karkkilaksi. Ennen nykyistä nimeään Karkkila tunnettiin 1700-luvun lopulta alkaen Pyhäjärvenä ja sitä ennen Pahajärvenä. Vanhin lähdetieto löytyy vuodelta 1517. 1500-luvulla Karkkilan nykyinen alue kuului Hattulan kihlakuntaan ja sen kylät jakautuivat Lopen ja Vihdin hallintopitäjiin. Nyt tutkittavana ollut Vattolan kylä kuului Lopen hallintopitäjään ja Pahajärven neljänneskuntaan. Vattolan kylä sijaitsi ilmeisesti jo 1500-luvulla Pyhäjärven lounaisrannalla nykyisen Etu-Vattolan alueella, aivan Karkkilan eli Vanhakylän länsipuolella. Kylä lienee keskiaikaista perua ja syntyi oletettavasti tiiviiksi ryhmäkyläksi muiden Pyhäjärven ympäristön kylien tapaan. Karkkilan ja Vattolan kyliä erotti Aallon mukaan 1600-luvulla vain yhden autiotilan maat, joita kummankin kylän väki viljeli¹. Vattola kuului samaan jakokuntaan Karkkilan, Nyhkälän ja Järvenpään kanssa, joten kylät on ilmeisesti asutettu miltei samanaikaisesti. Vuoden 1539 maakirjassa Vattolan kylään on merkitty kolme isäntää, Juho Tuomaanpoika, Niilo Mikkelinpoika ja Heikki Mikonpoika. 1500-luvun lopulla Vattolaan vakiintui kaksi kantataloa: Liisto ja Eskola.²

¹ Tiedon alkuperä on epäselvä.

² Aalto 1992:26-28, 36, 243; Enqvist 2008; Karlsson 2019; Mikola & Hakomäki 1994:143

Ote kuninkaankartastosta. Kartassa on merkitty Wattola by Pyhäjärven eteläpuolelle.

Eskolan talo sijaitsi ilmeisesti alun perin Karkkilan kylän puolella, mutta muutti Vattolaan 1570. 1600-luvulla Eskolan talo oli vaurastunut ja tilasta tuli ratsutila eli rustholli ja se oli verovapaana vuoteen 1700 saakka. 1600-luvun lopulla Liisto oli toinen Pahajärven taloista, joka maksoi veronsa kruunulle. Vuonna 1708 Liisto ja Eskola muodostivat yhteisen ruodun. Vuonna 1718 Eskolan talon isäntä, Antti Matinpöika tunnetaan lähteistä hyvin. Hän oli kolmen vuosikymmenen ajan Pyhäjärven näkyvin talonpoika, joka toimi muun muassa lautamiehenä. 1700-luvun lopulla asutus Vattolassa alkoi laajentua. Ennen vuotta 1775 kylästä tunnetaan vain yksi, Liiston talon, torppa, joka on sijainnut Vattolan ja Karkkilan yhteismaan alueella (Sarkajakoma, myöh. Haijala). Vuosikymmenen lopulla myös Eskolan talolla oli kaksi torppaa: Vähävesi ja Jouhtena. Vuosisadan lopulla asutettiin myös Niemen ja Sannan uudistatolot.³

Vasemmallalla ote isojakokartasta. A:lla on merkitty Liiston tilan maita, B:llä Eskolan ja C:llä Mäkilän tilan maita. Karkkila, Järvenpää, Nykkälä och Wattola Karta öfver egorne med storskipts delnings- och rösebeskrifningar 1806-1839 (B53a41-24)

Oikealla ote pitäjänkartasta 2042_02 1800-luvun alusta. (Pyhäjärvi UI 2042 04 la.) Molempiin karttoihin on punaisella merkitty tutkimusalue.

Pyhäjärvellä toteutettiin 1800-luvun alussa isojako, ja sen myötä asutus levisi laajemmalle alueelle. Vuoden 1806 kartalla on Vattolan alueelle merkitty Liiston, Eskolan ja Mäkilän maita. Liiston talon omisti tuolloin Eric Lindstedt, Eskolan talon Eric Abrahamsson ja Mäkilän Eric Henriksson. Mäkilä on viimeistään 1800-luvun alussa lohkottu Eskolasta. Högforsin ruukin perustamisen myötä Vattolan kylänkin väkiluku kaksinkertaistui 1800-luvun alkuvuosikymmeninä. Tuolloin alueelle perustettiin myös lisää torppia ja mäkitupia. Vuodelta

³ Aalto 1992:122-123; Karlsson 2019

1845 tunnetaan nimeltä Eskola, Liisto, Jussila, Mäkilä, Haijala, Vähävesi, Sanna, Kavila ja Niemi. Näistä tiloista viisi viimeksi mainittua sijaitsi Taka-Vattolassa.⁴

Ote senaatinkartasta. Kartassa on tutkimusalueelle merkitty taloja, tonttialueita ja korkeuspiste. (Senaatinkartasto X 26)

Tutkimusalue on kuulunut vanhan kartta-aineiston perusteella osin Eskolan ja osin Mäkilän tiloihin. Vuonna 1891 Mäkilän tilaan on kuulunut 5 torppaa: Grönbacka, Kalliola, Kuninkaanmaa, Mikkola ja Atto. Ensimmäiset asuinrakennukset esiintyvät tutkimusalueella senaatinkartassa ja Venäläisessä topografikartassa vuodelta 1874. Talot sijaitsevat tutkimusalueen luoteisosassa. Näihin karttoihin on myös Mäkilänpuiston mäelle merkitty korkeuspiste.⁵

Ote peruskartasta 2042_04. Vasemmalla vuoden 1958 kartta ja oikealla vuoden 1965 kartta. Inventointialueella on joitakin rakennuksia ja Mäkilänpuiston poikki kulkee polku.

Osuuskunta Sigillum on tehnyt Vattolan kylätontilla, inventointialueen koillispuolella lähempänä Pyhäjärven rantaa, konekaivun arkeologista valvontaa vuonna 2013. Konekaivun kaivannoissa ei havaittu merkkejä kyläasutuksesta vaan ainoastaan luontaisia järvisedimenttejä. Vanhankylän puolelle tehdyistä kaivannoista yhdessä havaittiin mahdollinen vanha viljelykerros. Muissa kaivannoissa havaittiin vain luontaisia kerrostumia tai 1800-luvulle tai sitä myöhäisempään aikaan viittaavia löytöjä ja rakenteita.⁶

⁴ Karlsson 2019; Mikola & Hakomäki1994:143-145; Karkkila, Järvenpää, Nykkälä och Wattola Karta öfver egorne med storskifts delnings- och rösebeskrifningar 1806-1839 (B53a41-24)

⁵ Karlsson 2019; Venäläiset topografikartat Karkkila X; Senaatinkartta X 26

⁶ Enqvist 2008, Ratilainen 2013

3 Kenttätyöt

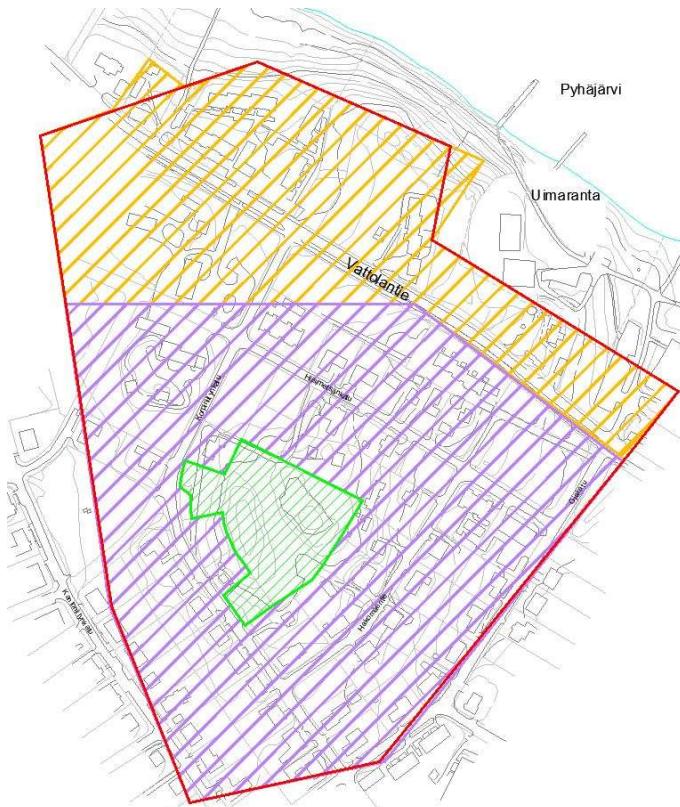
3.1 Tutkimusmenetelmät

Toimeksiantona oli Karkkilan Vattolan kylätontin inventointi ja rakenteiden dokumentointi. Tarkasteltava alue käytiin kävellen läpi havainnoiden alueella näkyviä rakenteita sekä kairaamalla soveltuvilla alueilla. Inventoinnissa keskityttiin rakentamattomille alueille eikä yksityisille pihoilta menty. Mäkilänpuiston alueella pyrittiin myös paikallistamaan Museoviraston intendentti Olli Soinisen havaitsemat rakenteet ja dokumentoimaan ne.

Mittauksissa käytettiin lokakuussa Topconin GRS-1 tarkkuus-GPS-laitetta ja tammikuussa Trimblen R10 tarkkuus-GPS-laitetta. Mittausten tarkkuus on ± 2 cm lukuun ottamatta tammikuussa dokumentoitua taisteluhautaa, jonka mittaustarkkuus on ± 20 cm alueen puuston takia, sekä taisteluhaudan läheisyydessä sijainnutta kuoppaa nro 3, jonka mittaustarkkuus on ± 10 cm. Rakenteet mitattiin näkyviltä osiltaan. Mahdollisista Mäkilänpuiston kellarikuopista ja kiviröykkiöstä mitattiin ainoastaan keskipiste ja muuten niiden mittaukset tehtiin rullamitalla. Mittausdokumentointi tehtiin Karkkilan kaupungin käyttämään ETRS-GK24 koordinaatistoon ja N2000 korkeusjärjestelmään. Lisäksi kohteet valokuvattiin digitaalikameralla. Kuvat tallennettiin MuseumPlusRIA-kokoelmanhallintajärjestelmään numeroilla AKDG6002:1-71.

3.2 Havainnot

Inventoitu alue on raportointivaiheessa jaettu kolmeen, jotta havaintojen sijainti olisi helpompi hahmottaa. Osat ovat pohjoinen alue, joka käsittää alueen pohjoisosan sekä koko Vattolantien pohjoispuolen, Mäkilänpuisto, joka käsittää vain Mäkilänpuiston alueen ja kolmantena on muu alue, joka käsittää loput inventoidusta alueesta.

Kuvassa punaisella on mahdollisen muinaisjäännöksen, Vattolan historiallisen ajan kylätontin, rajausta muinaisjäännösrekisterin mukaan. Oranssilla rasterilla on raportissa tarkoitettu pohjoisosa, vihreällä Mäkilänpuisto ja violetilla muu alue.

3.2.1 Alueen pohjoisosa

Inventointialueen koillisosassa uimarannan eteläpuolella olevalla mäellä on puutalo, ulkorakennuksia ja maakellari. Talosta luoteeseen on pitkä moderni rakennus ja niiden välissä niittymäistä heinää ja ryteikköä. Heinäiseltä alueelta ei kairattaessa havaittu jälkiä vanhemmasta asutuksesta.

AKDG6002:23 Yleiskuva tutkimusalueen pohjoisosasta. Kuvattu idästä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Taisteluhauta

(P: 6714068,6 I: 24510292,9)

Vattolantien koillispuolella Pyhäjärven uimarannasta luoteeseen on Pyhäjärven laskeva rinne, jonka päällä havaittiin todennäköinen taisteluhauta. Hauta on luode-kaakko-suuntainen ja siitä lähtee koilliseen noin 7 metriä pitkä haara. Luode-kaakko-suunnassa hauta on noin 16 metriä pitkä. Taisteluhaudasta on säilynyt noin 80 cm syvä painanne, joka on alaosastaan metrin ja yläosastaan kaksi metriä leveä. Taisteluhaudan kaakkoispää on epämääräinen, mutta luoteessa ja koillisessa hauta näyttää selvärajaiselta. Haudan mittausten tarkkuus on ± 20 cm. Taisteluhauta on todennäköisesti rakennettu vuonna 1916 tai viimeistään vuoden 1917 alussa. Sen todennäköinen tehtävä on ollut suojata Vattolantietä. (Lagerstedt 2020).⁷

---

⁷ Lagerstedt 2020

AKDG6002:27 Rinteen päällä oleva taisteluhauta. Kuvattu luoteesta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Taisteluhaudasta pohjoiseen ja koilliseen laskeva rinne on melko kivikkoinen ja kasvaa pääasiassa mäntyä ja matalaa vesakkoa. Rinteen itäosassa on harvaa puustoa ja muutama nuori kuusi. Rinteen alaosassa kulkee rannansuuntainen polku. Taisteluhaudasta kaakkoon rinteessä havaittiin viisi kuoppaa.

Kuoppa 1

(P: 6714044,2 I: 24510344,8)

Neliömäinen ja teräväreunainen kuoppa, jonka halkaisija on kolme metriä ja syvyys noin 1,2 metriä. Kuopan pohjalla on multaa ja se on täytynyt risuilla. Kuopan reunalla kasvaa ehkä 20-30 vuotias koivu.

Kuoppa 2

(P: 6714055,9 I: 24510333,8)

Pyöreähkö noin 60 cm syvä kuoppa, jonka halkaisija on 2,5 metriä. Kuopan pohjalla on paljon kiviä ja vähän hiiltynyttä puuta ja sen pohjoisreunalla on mullasta koostuva 30 cm korkea valli.

AKDG6002:30 ja 31 Kuoppa 1 kuvattu kaakosta ja kuoppa 2 kuvattu etelästä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Kuoppa 3

(P: 6714058,9 I: 24510323,7)

Pohjois-eteläsuuntainen soikeahko loivaseinäinen kuoppa, jonka halkaisija on 1,5 m x 2,5 m ja syvyys 60-80 cm. Kuopan ympärillä on noin metrin levyinen ja 50 cm korkea valli, jossa on maata ja kiviä. Kuopan pohjalla on multaa. Kuopan mittausten tarkkuus on ± 10 cm.

AKDG6002:33 Kuoppa 3 kuvattu lounaasta. Taustalla näkyvät kuopat 2, 4 ja 5. Kuvaja Tuija Väisänen.

Kuoppa 4

(P: 6714053,5 I: 24510344,5)

Suorakaiteenmuotoinen luode-kaakkosuuntainen kuoppa, jonka halkaisija on noin 2 m x 4 m ja syvyys noin 1,3 metriä. Se sijaitsee noin 3,5 metriä kuopasta 1 pohjoiseen. Kuopan reunat ovat jyrkät ja terävät. Kuopassa on näkyvillä vähän modernia roskaa ja risuja. Sen pohjalla kasvaa nuori kuusi.

Kuoppa 5

(P: 6714065,4 I: 24510344,2)

Suorakaiteenmuotoinen melko teräväreunainen kuoppa, joka on luode-kaakkosuuntainen. Sen halkaisija on noin 2,5 m x 5 m ja syvyys 1,5 m – 1,7 m. Kuopan pohjalla on hiiltyneitä puita ja sen reunalla kasvaa nuori koivu ja nuori kuusi.

Kuopat todennäköisesti liittyvät taisteluhaudan rakentamiseen. On myös mahdollista, että erityisesti jyrkkeitä seinäisiä kuopat 4 ja 5 ovat taisteluhautaa nuorempia. Kuoppien ympäristössä tehtiin kairanpistoja, mutta suurimmaksi osaksi kaira pysähtyi kiviin hyvin pinnassa. Maa oli lähinnä multaa ja hiekkaa. Ainoastaan kuoppien 1 ja 4 välissä kairaan osui hiilistä maata.

AKDG6002: 34 ja 35. Kuoppa 4 kuvattu kaakosta ja kuoppa 5 kuvattu etelästä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Rinteen länsipuolella on esillä kallio ja sen eteläpuolella on laaja nurmipiha. Pihan reunoja kairattaessa maa on silttiä ja hiekkaa eikä kulttuurimaata erotu. Rinteen ja rannassa kulkevan polun nurkassa on pienehkö polulle aukeava kuoppa, joka vaikuttaa hiekkakuopalta. Sen halkaisija on 2,5 metriä ja se aukeaa pohjoiseen.

AKDG6002:38 Alueen pohjoisosan nurmipihaa järveen laskevan rinteen eteläpuolella. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

AKDG6002:37 Kaivanto alueen pohjoisreunalla polun varressa. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Vanhat pihapiirit

Inventointialueen pohjoisreunalla suureksi osaksi alueen ulkopuolella on vanha pihapiiri, jonka alueella voisi olla säilynyt vanhemman asutuksen jälkiä. Pihalla ei näy kivijalkoja tai muita rakenteita.

AKDG6002:41 Vanha pihapiiri tutkimusalueen pohjoisrajalla. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Toinen mahdollinen pihapiiri, jolla voi olla säilynyt vanhemman asutuksen jälkiä on Mäkelän saha myös alueen pohjoisosassa, mutta Vattolantien eteläpuolella. Pihapiirin reunalla on vanha luonnonkiville perustettu aitta. Pihapiiriä pohjoisessa ja lännessä ympäröivältä pellolta ei kairatessa havaittu kulttuurikerroksia. Nämä kaksi pihapiiriä ovat alueen todennäköisimmät paikat, joissa voi olla säilynyt historiallisen ajan kylätontin jäännöksiä.

AKDG6002:43 Vattolantien eteläpuolinen vanha pihapiiri alueen pohjoisosassa. Kuvattu lännessä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Myös Vattolantien varressa sen eteläpuolella Korpiniitynkadun molemmin puolin on rakentamatonta aluetta, jolla on niittymäistä ryteikköä ja joitain kuusia. Aluetta kairattiin, mutta maa oli vain multaa ja savea.

3.2.2 Mäkilänpuisto

Mäkilänpuistossa kasvaa pääasiassa lehtipuita (vaahteroita) ja pensaita. Varsinkin mäen yläosissa kallio on aivan pinnassa ja suurelta osin näkyvissä. Dokumentointiajankohtana alueen puut ja pensaat olivat pudottaneet lehtensä ja peittivät maata paikoin paksuna kerroksena. Aluskasvillisuutena on muun muassa sammalta, heinää, vadelmaa ja nokkosta. Alueella kasvaa myös aivan nuoria lehtipuita ja toisaalta rakenteita peittävät jo kaatuneet, vanhat puut.

Tontti 224-6-20-5

Tontin 224-6-20-5 etu- eli lounaisosassa oli hiljattain rakennettu omakotitalon perustus, ja käytännössä koko tontin maaperä oli kaivettu ja paikalle tuotu soraa. 10.5.2019 laaditussa lausunnossa mainitaan, ettei tontilla ollut silloin rakennuksia. Lausunnossa todetaan myös, että tontin yläosassa on vanhan rakennuksen kivijalka, jonka koko on 3 x 5 metriä. Tästä kivijalasta noin 10 metriä pohjoiseen suunnitellulla tontin lisämaalla oli Soininen havainnut sortuneen ja täytetyn kellarin jäännökset. Nyt tontin yläosa oli kokonaisuudessaan mylälätty, kun sitä oli käytetty rakennustöiden aikaiseen läjitykseen. Läjitetyt maat oli jo poistettu alueelta, mutta paikalta ei enää löytynyt mitään kivijalkaan tai kellariin viittaavaa.

AKDG6002:3 Korpiniitynkatu 11 tontin yläpuolinen alue, jota oli käytetty läjitysalueena. Taustalla tontille rakennettu omakotitalon perustus. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja Heli Lehto.

Tontin pohjoispuolella sijaitsevassa Mäkilänpuistossa sijaitsee useita rakenteiden jäännöksiä, joiden Soininen arvioi olevan 1800-luvun lopulta tai 1900-luvun vaihteesta. Soininen mainitsee rakenteista kiviröykkiön, rakennuksen kivijalan ja ajosillan jäänteet sekä kellarikuopat. Tammikuun inventoinnin aikana Mäkilänpuiston

länsipuolella olevan uuden omakotitalon asukas kertoi, että alueelta oli rakennettaessa löytynyt mahdollisesti 1800-luvulle ajoittuvia esineitä kuten keritsimet.

Kiviröykkiö

(P: 6713770,4 I: 24510172,7)

Mäkilänpuiston eteläosassa havaittiin pieni kiviröykkiö. Se koostuu yhdestä suuresta kivistä ja sen itäpuolelle kasatuista pienemmistä sammaloituneista luonnonkivistä. Röykkiö ei ole maansekainen eikä se vaikuta erityisen vanhalta. Suuren kiven halkaisija on 140 cm ja pienemmät ovat kooltaan 20–60 cm. Röykkiö koko on itä-länsisuunnassa 230 cm ja pohjois-eteläsuunnassa 130 cm, ja se on noin metrin korkuinen. Kyseessä lienee raivatuista kivistä koottu kasa.

AKDG6002:5 ja 6 Kiviröykkiö. Kuvattu kaakosta ja etelästä. Kuvaaja Heli Lehto.

Kellarikuopat 1 ja 2

(Kuoppa 1 P: 6713790,7 I:24510156,7; Kuoppa 2 P: 6713795,8 I: 24510161,6)

Mäkilänpuiston yläosasta löytyi kaksi lähekkäin olevaa laakeaa kuoppaa, jotka ovat mahdollisia kellarikuoppia. Kuoppa 1 sijaitsee inventointialueen länsiosassa. Se on itä-länsisuuntainen ja muodoltaan ovaali, ja sen itä-länsihalkaisija on 250 cm ja pohjois-etelähalkaisija 200 cm. Kuoppa on 30–50 cm syvä. Kuoppa 2 sijaitsee 4,5 metriä kuopasta 1 koilliseen. Se on muodoltaan epämääräisempi ja matalampi kuin kuoppa 1. Sen halkaisija on 250–300 cm. Näiden kuoppien läheisyydessä havaittiin myös muita epämääräisempiä ja matalampia painanteita, jotka eivät vaikuttaneet kellarikuopilta eikä niitä dokumentoitu.

AKDG6002:9 Kellarikuoppa 2 ja takavasemmalla kellarikuoppa 1. Kuvattu idästä. Kuvaaja Heli Lehto.

Kivien ja maan sekainen kumpare

(P: 6713795,4 I:24510148,5)

Kellarikuopista länteen laskevassa rinteessä sijaitsee pohjois-eteläsuuntainen noin 1,5 metrin pituinen kumpare, joka koostuu maasta ja 15–25 cm halkaisijaltaan olevista luonnonkivistä. Rakenne on epämääräinen, mutta selvästi ihmisen tekemä.

AKDG6002:21 Kivien ja maan sekainen kumpare. Kuvattu etelästä. Kuvaaja Heli Lehto.

Kivirakenne

(P: 6713806,7 I:24510155,4)

Samassa länteen viettävässä rinteessä havaittiin pohjoisempänä selkeä kiviperustus. Perustuksesta on näkyvissä kulma, josta lähtevät sivut pohjoiseen ja itään päin. Lohkotuista kivistä ja luonnonkivistä kylmämuurattu perustus on rakennettu kookkaista kivistä, joista suurimmat ovat kooltaan 120 cm x 30–40 cm. Kiviä on näkyvissä kahdessa kerroksessa. Pohjois-eteläsuuntaisessa sivulinjassa oli ylimpänä kolme pitkänmuotoista kiveä, jotka ovat selvästi liikkuneet paikoiltaan. Itä-länsisuuntaisesta sivusta ei ole kulmaa lukuun ottamatta näkyvissä kuin yksi kerros. Kivet ovat sammaloituneita. Kyseessä saattaa olla ajosilta. Rakenne saattaa olla myös mäen päällä sijainneen rakennuksen perustus.

AKDG6002:11 Kivirakenne ja sen vasemmalla puolella rinteän alaosassa suorakaiteenmuotoinen kivirakenne. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Heli Lehto.

AKDG6002:12 Kivirakenteen pohjois-eteläsivu. Kuvattu lännestä. Kuvaaja Heli Lehto.

Rakennuksen perustus

(P: 6713811,9 I:24510151,8)

Kivirakenteesta luoteeseen rinteeseen alaosassa sijaitsee suorakaiteenmuotoinen rakenne, joka muodostuu luonnonkivistä ja maasta. Rakenne on pohjois-eteläsuuntainen ja 6,5 metriä pitkä. Rakenteen molemmat itä-länsisuuntaiset sivut koostuvat maasta ja halkaisijaltaan 10 – 20 cm olevista kivistä. Näistä lyhemmistä sivuista on näkyvillä 1,4 metriä. Rakenteen itäisempi pitkä sivu oli joko tuhoutunut tai se oli kokonaan maan sisällä. Näkyvissä oleva läntisempi pitkä sivu koostuu halkaisijaltaan 30 – 60 cm olevien kivien harvasta rivistä. Kyseessä on luultavasti jonkin kevyehkön rakennuksen perustus. On myös mahdollista, että nämä kuuluvat samaan rakenteeseen kuin aiemmin mainittu kivien ja maan sekainen kumpare. Rakenteet muistuttavat suuresti toisiaan ja ovat melko samassa linjassa rinteessä. Mikäli kivirakenne on ajosilta, on mahdollista että nämä maansekaiset ja kiviset kumpareet kuuluvat kaikki samaan rakennukseen ajosillan kanssa.

AKDG6002:15 Suorakaiteenmuotoinen rakenne, mahdollinen rakennuksen perustus. Taustalla rinteessä kivirakenne. Kuvattu luoteesta. Kuvaaja Heli Lehto.

Mahdollinen kivrakenne

(P: 67138120 I:24510165,0)

Mäkilänpuiston pohjoisosassa havaittiin pohjois-eteläsuuntainen kalliopaljastuma, jonka eteläkulmassa on suorakaiteen muotoinen lohkokivi. Tästä mahdollisesta nurkkakivestä pohjoiseen näyttäisi lähtevän kiveys, mutta kyseessä saattaa myös olla täysin luontainen kallion reuna. Mahdollisen rakenteen pituus on noin kolme metriä.

AKDG6002:16 Mahdollisen kivrakenteen reuna. Kuvattu etelästä. Kuvaaja Heli Lehto.

Vanha korkeuspiste?

(P: 6713785,6 I:24510179,6)

Mäkilänpuiston keskeltä löytyi kallioon tai kookkaaseen maakiiveen porattu metalliputki, joka saattaa olla vanha rajapyykki. Jälkityövaiheessa havaittiin kuitenkin, että kalliolle on 1870-luvun Senaatinkarttaan ja Venäläiseen topografikarttaan merkitty korkeuspiste. Kyseessä saattaa myös olla tämä korkeuspiste.

AKDG6002:68 Mahdollinen vanha korkeuspiste. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

3.2.3 Muu alue

Korpiniitynkadun länsipuolella kapealla peltoalueella maata tutkittiin kairalla ja se oli pelkkää peltomultaa. Alueen eteläosassa Korpiniitynkadun länsipuolella on pääasiassa omakotitaloja pihoineen. Alue on vahvasti muokattu ja rakennettu.

AKDG6002:50 Tutkimusalueen eteläosan asutusalueetta. Kuvattu lännestä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Korpiniitynkadun ja Hakomäentien risteyksessä on rakentamaton nurmitontti, jonka kairauksessa ei näkynyt kulttuurikerroksia. Hakomäentien varrella sen itäpuolella erottuu yhden 1960- tai 70-luvun talon pihapiirissä kivipengerrystä, joka voi olla kiviaidan pohjaa. Tien länsipuolella kahden luonnonkiviperustuksella olevan 1900-luvun puoliväliä vanhemman rakennuksen edustalla on myös luonnonkivipengerrys, joka liittyyneen pihan rakenteisiin. Näillä pihilla voisi olla säilynyt myös vanhemman asutuksen jälkiä, mutta maan pinnalla ei ole näkyvillä.

AKDG6002:51 Korpiniitynkadun ja Hakomäentien risteyksen rakentamaton tontti. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Hiisimetsänkadulla sen pohjoispuolella vanhemman pihapiirin kadun puoleisen ojan reunassa näkyy kaksi vierekkäistä kiveä, joista ainakin toinen on lohkottu. Kivet voisivat olla jostakin perustuksesta peräisin.

Vasemmallä AKDG6002:58 Pihapiiriä Hiisimetsäntien pohjoispuolella. Ojan penkassa erottuu lohkottu kivi. Kuvattu etelästä. Kuvaaja Tuija Väisänen. Oikealla AKDG6002:59 Yksityiskohtakuva Hiisimetsäntien pohjoispuolella olevista kahdesta kivistä. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Myös Hiisimetsänkadun ja Hakomäentien kulmassa Hiisimetsänkadun eteläpuolella olevilla tonteilla on vanhempia pihapiirejä, joissa voisi olla säilynyt merkkejä 1800-luvulta. Näkyvillä ei ole rakenteita. Hiisimetsänkadun ja ojakadun kulmassa inventointialueen itäosassa on pieni peltoalue, jonka kairauksessa maa oli lähinnä märkää savea.

AKDG6002:55 Hiisimetsänkadun ja Hakomäentien kulman pihapiiri. Kuvattu idästä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

KDG6002:54 Heli Lehto kairaa peltoa Hiisimetsänkadun ja Ojakadun kulmassa. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Hiisimetsänkadulta etelään poikkeavalla Leppäkadulla sijaitsevan valkoisen talon eteläpuolella on kiviaitaa tai -penkkaa, ja sen eteläpuolella vanhempi talo pihoineen. Vanhan talon eteläpuolella on kahdeksan metrin pituinen, metrin korkuinen ja metrin levyinen valli maasta ja kivistä, joka vaikutti melko nuorelta.

Ylhäällä AKDG6002:69 Mäkilänpuiston ja Hiisimetsäntien välissä oleva kiviperustus, mahdollinen kiviaidan pohja. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja Tuija Väisänen.

Vasemmalla AKDG6002:71 Kivien sekainen maavalli Mäkilänpuiston pohjoisreunalla. Kuvattu etelästä. Kuvaaja Tuija Väisänen.

4 Yhteenveto

Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut inventoi Vattolan historiallisen ajan kylätontin Karkkilan kaupungin tilauksesta. Inventointialue on suurelta osin rakennettua pientaloaluetta, mutta on mahdollista, että joidenkin vanhempien talojen pihapiireissä on maan alla säilynyt jälkiä vanhemmasta asutuksesta. Vanhojen karttojen perusteella asutusta on ennen 1800-luvun loppua ollut lähinnä alueen luoteisosassa.

Alueen luoteisosassa on kaksi potentiaalista vanhempaa pihapiiriä, joilla voisi olla säilynyt Vattolan historiallisen ajan kylätonttia. Vattolantien eteläpuolella olevassa Mäkelän sahan pihapiirissä on luonnonkivien varaan rakennettu aitta, mutta muita maan päälle näkyviä merkkejä vanhemmasta asutuksesta ei ollut pihalla nähtävissä. Vattolantien pohjoispuolella oleva pihapiiri on suurimmaksi osaksi inventointialueen ulkopuolella.

Tontteja, joilla voisi olla säilynyt merkkejä 1800-luvun asutuksesta Mäkilänpuiston lisäksi, on Hakomäentien ja Hiisimetsänkadun varsilla Mäkilänpuiston ympärillä. Rakentamattomilla tonteilla ja pelloilla tehdyissä kairauksissa ei havaittu jälkiä kulttuurikerroksista.

Mäkilänpuiston pohjoispuolella olevan vanhan talon ympärillä havaittiin mahdollinen kiviaita tai -penger sekä matala pitkulainen maakumpu. Toinen mahdollinen kiviaita havaittiin Hakomäentien itäpuolella olevan talon pihan reunassa.

Alueen koillisosassa Pyhäjärveen laskevan rinteessä havaittiin todennäköisesti vuonna 1916 tai viimeistään vuoden 1917 alussa rakennettu taisteluhauta ja hieman alempana rinteessä viisi kuoppaa. Kuopat saattavat liittyä taisteluhaudan rakentamiseen, tai osa niistä saattaa olla myös taisteluhautaa nuorempia. Kuoppien 1 ja 4 väliseltä alueelta kairatessa havaittiin hiilensekaista maata. Samasta rinteestä dokumentoitiin myös pieni hiekkakuoppa.

Inventoinnin lisäksi dokumentoitiin intendentti Olli Soinisen havaitsemat historiallisen ajan rakenteet Mäkilänpuiston mäellä. Tontin 224-6-20-5 yläosassa Soinisen havaitsemia kivijalkaa ja kellaria ei enää löydetty, sillä aluetta oli käytetty läjitysalueena, kun kyseiselle tontille oli rakennettu talon perustus. Mäkilänpuistossa kartoitettiin ja valokuvattiin rakennusten ja rakennelmien jäännöksiä, kuten kaksi kellarikuoppaa, kaksi perustusta ja kivien ja maan sekaisia valleja ja kumpareita, jotka liittynevät alueella 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella sijainneeseen rakennuskantaan. Lisäksi havaittiin kallioon kiinnitetty rautaputki, joka saattaisi olla senaatin karttaankin merkitty korkeuspiste.

Tehdyn tutkimuksen perusteella Vattolan kylätontin muinaisjäännösrajaus on syytä tarkistaa. Karttaan numero 6 on merkitty tutkitulla alueella olevat alueet, joilla voi olla säilynyt historiallisen ajan kylätontin jäännöksiä. Jäännöksiä voi kuitenkin olla säilynyt myös nyt inventoidun alueen ulkopuolella. Karttaan numero 6 on erikseen merkitty alueet, joilla voi olla säilynyt 1800-luvun jäännöksiä. Inventointialueella ei havaittu merkkejä Vattolan ja Karkkilan kylät erottaneesta autiotilasta.

Lähteet

Kartat:

Karkkila, Järvenpää, Nykkälä och Wattola. Karta öfver egorne med storskifts delnings- och rösebeskrifningar, Andra delen, 1806-1839 (B53a41-24). Isojakokartta. Kansallisarkiston digitaaliarkisto.

Peruskartat 2042 04 vuosilta 1958 ja 1965. Maanmittauslaitos. <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Pitäjänpöytäkartta. Pyhäjärvi UI (2042 04 Ia.) Kansallisarkiston digitaaliarkisto.

Senaatin kartta. Pyhäjärvi (X 26). Kansallisarkiston digitaaliarkisto.

Venäläiset topografikartat. Uudenmaan lääniä, Lohjan kihlakuntaa 113,1175 km²; Hämeen lääniä, Hauhon kihlakuntaa 9,5783 km². 122,695 km². 1874 [Karkkila] (X). Kansallisarkiston digitaaliarkisto.

Painamattomat lähteet:

Enqvist, Johanna 2008: Karkkila Keskustaajaman osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Historiallisen ajan muinaisjäännökset 19.–23.5.2008. Museovirasto, RHO.

Karlsson, Kristina 2019: Karkkilan kaupunki Vattola II asemakaava, rakennusinventointi. Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson.

Ratilainen, Tanja 2013: Karkkila, Konekaivuun valvonta Vanhankylän ja Vattoilan kylätonteilla 26.9.–4.10.2013. Osuuskunta Sigillum.

Suulliset tiedonannot:

Lagerstedt, John 2020: Suullinen tiedonanto Heli Lehdolle 13.1.2020.

Painetut lähteet:

Aalto, S. 1992: Ensimmäinen kirja. *Karkkilan historia*, toim. Historiatoimikunta, Lehto, T. s. 23-245, Jyväskylä.

Kuninkaan kartasto Etelä-Suomesta 1776-1805. Harju, Erkki-Sakari (toim.). Helsinki. 2012.

Mikola, P & Hakomäki, R. 1994: Karkkilan vanha rakennuskulttuuri. Riihimäki.

Kuvaluettelo

Nro	Aihe	Kuvaaja
AKDG6002:1	Tontille rakennettu perustus. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:2	Tontille rakennettu perustus ja läjitysalueena ollut tontin yläosa. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:3	Korpiniitynkatu 11 tontin yläpuolinen alue, jota oli käytetty läjitysalueena. Taustalla tontille rakennettu omakotitalon perustus. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:4	Läjitysalueen reunaa ja taustalla röykkiö. Kuvattu idästä.	Heli Lehto
AKDG6002:5	Röykkiö. Kuvattu kaakosta.	Heli Lehto
AKDG6002:6	Röykkiö. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:7	Kellarikuoppa 1. Kuvattu koillisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:8	Kellarikuoppa 2. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:9	Kellarikuoppa 2 ja taustalla kellarikuoppa 1. Kuvattu idästä.	Heli Lehto
AKDG6002:10	Kivirakenne. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:11	Kivirakenne ja sen vasemmalla puolella rinteän alaosassa suorakaiteenmuotoinen kiviperustus. Kuvattu kaakosta.	Heli Lehto
AKDG6002:12	Kivirakenteen länsisivu. Kuvattu lännestä.	Heli Lehto
AKDG6002:13	Kivirakenne. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:14	Rakennuksen perustus. Kuvattu kaakosta.	Heli Lehto
AKDG6002:15	Suorakaiteenmuotoinen rakenne, mahdollinen rakennuksen perustus. Taustalla rinteessä kivirakenne. Kuvattu luoteesta.	Heli Lehto
AKDG6002:16	Mahdollisen kivirakenteen reuna. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:17	Mahdollisen kivirakenteen reuna. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:18	Mahdollisen kivirakenteen reuna. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:19	Mahdollisen kivirakenteen reuna. Kuvattu pohjoisesta.	Heli Lehto
AKDG6002:20	Mahdollisen kivirakenteen reuna. Kuvattu idästä.	Heli Lehto
AKDG6002:21	Kivien ja maan sekainen kumpare. Kuvattu etelästä.	Heli Lehto
AKDG6002:22	Kivien ja maan sekainen kumpare. Kuvattu lännestä.	Heli Lehto
AKDG6002:23	Yleiskuva tutkimusalueen pohjoisosasta. Kuvattu idästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:24	Pihapiiri alueen pohjoisosassa Vattolantien ja uimarannan välissä. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:25	Aluetta tutkimusalueen pohjoisosassa Vattolantien pohjoispuolella. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:26	Pyhäjärveen laskeva rinne. Rinteessä taisteluhauta ja maa-kuoppia. Kuvattu luoteesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:27	Rinteellä oleva taisteluhauta. Kuvattu luoteesta.	Tuija Väisänen

AKDG6002:28	Heli Lehto kairaa taisteluhaudan pohjaa. Kuvattu lännestä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:29	Työkuva. Heli Lehto mittaa taisteluhautaa. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:30	Kuoppa 1. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:31	Kuoppa 2. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:32	Kuoppa 3. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:33	Kuoppa 3. Taustalla näkyvät kuopat 2, 4 ja 5. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:34	Kuoppa 4. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:35	Kuoppa 5. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:36	Heli Lehto mittaa kuoppaa 5. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:37	Kaivanto alueen pohjoisreunalla polun varressa. Kuvattu pohjoisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:38	Alueen pohjoisosan nurmipihaa järveen laskevan rinteet eteläpuolella. Kuvattu pohjoisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:39	Alueen luoteisosan asuintaloja ja niiden piha-alueita. Kuvattu koillisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:40	Alueen luoteisosan asuintaloja ja niiden piha-alueita. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:41	Vanha pihapiiri tutkimusalueen pohjoisrajalla. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:42	Heli Lehto kairaa peltoa tutkimusalueen luoteisosassa. Taustalla vanha pihapiiri. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:43	Vattolantien eteläpuolinen vanha pihapiiri alueen luoteisosassa. Kuvattu lännestä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:44	Vattolantien eteläpuolisen piha-alueen itäosaa. Kuvattu idästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:45	Vattolantien eteläpuolisen piha-alueen pohjoisreunalla oleva aittarakennus. Kuvattu luoteesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:46	Vattolantien eteläpuolta, Mäkelän sahan alue. Muokattua piha-alueita ja talousrakennuksia. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:47	Vattolantien eteläpuolta, Mäkelän sahan aluetta. Talousrakennuksia ja pieni peltoalue. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:48	Heli Lehto kairaa Vattolantien eteläpuolella olevaa aukeaa. Kuvattu lännestä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:49	Vattolantien eteläpuolista asutusaluetta. Kuvattu koillisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:50	Tutkimusalueen eteläosan asutusaluetta. Kuvattu lännestä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:51	Korpiniitynkadun ja Hakomäentien risteyksen rakentamaton tontti. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen

AKDG6002:52	Kerrostaloja Ojakadun ja Hiisimetsänsäntien kulmauksessa. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:53	Tutkimusalueen itäosan asutusalueetta Ojakadun varressa. Kuvattu idästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:54	Heli Lehto kairaa peltoa Hiisimetsänsäntien ja Ojakadun kulmassa. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:55	Hiisimetsänsäntien ja Hakomäentien kulman pihapiiri. Kuvattu idästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:56	Tutkimusalueen asutusalueetta Hakomäentien varressa. Rakennuksen edustalla kivipengerretty terassi. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:57	Mahdollinen kiviaidan perustus Hakomäentien itäpuolella. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:58	Pihapiiriä Hiisimetsänsäntien pohjoispuolella. Ojan penkassa erottuu lohkottu kivi. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:59	Yksityiskohtakuva Hiisimetsänsäntien pohjoispuolella olevista kahdesta kivistä. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:60	Tutkimusalueen asutusalueetta Korpiniitynkadun varressa. Kuvattu kaakosta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:61	Mäkilänpuistoa ja uusi rakennuspaikka Mäkilänpuiston eteläosassa. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:62	Vanhaa tielinjaa Mäkilänpuistossa. Taustalla asuinalueita. Kuvattu lännestä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:63	Mäkilänpuiston etelä- ja lounaisosa. Kuvattu koillisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:64	Mäkilänpuiston lounaisosaa. Kuvattu koillisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:65	Mahdollinen kivirakenne Mäkilänpuiston länsiosassa. Kuvattu luoteesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:66	Kivirakenne Mäkilänpuiston länsiosassa. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:67	Rakennuksen perustus Mäkilänpuiston länsiosassa. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen
AKDG6002:68	Rautaputki kivessä. Mahdollinen korkeuspiste. Kuvattu lounaasta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:69	Mäkilänpuiston ja Hiisimetsänsäntien välissä oleva kiviperustus, mahdollinen kiviaidan pohja. Kuvattu pohjoisesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:70	Vanha aittarakennus Mäkilänpuiston pohjoisreunalla. Kuvattu luoteesta.	Tuija Väisänen
AKDG6002:71	Kivien sekainen maavalli Mäkilänpuiston pohjoisreunalla. Kuvattu etelästä.	Tuija Väisänen

Karttaluettelo

Nro	Tyyppi	Aihe	Mittakaava
1	Yleiskartta	Tutkimusalue	1:2000
2	Yleiskartta	Alueet, joilla inventoidessa tehtiin kairauksia	1:2000
3	Havaintokartta	Havaitut rakenteet sekä yksityiskohtakarttojen karttajako	1:1500
4	Yksityiskohtakartta	Havaitut kuopat ja taisteluhauta	1:200
5	Yksityiskohtakartta	Mäkilänpuistossa havaitut rakenteet	1:200
6	Yleiskartta	Alueet, joilla voi olla säilynyt merkkejä vanhemmasta asutuksesta	1:2000

x= 6714150
y= 24510000

x= 6714150
y= 24510450

Pyhäjärvi

Uimaranta

Vattolantie

Hiisimeisänkatu

Korpinliivinkatu

Ojakatu

Kantoniitynkatu

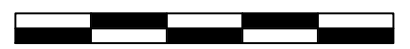
Hakomäentie

x= 6713600
y= 24510000

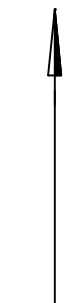
x= 6713600
y= 24510450

100 m

— Mahdollisen muinaisjännöksen rajaus
muinaisjännösrekisterin mukaan

Pohjoinen

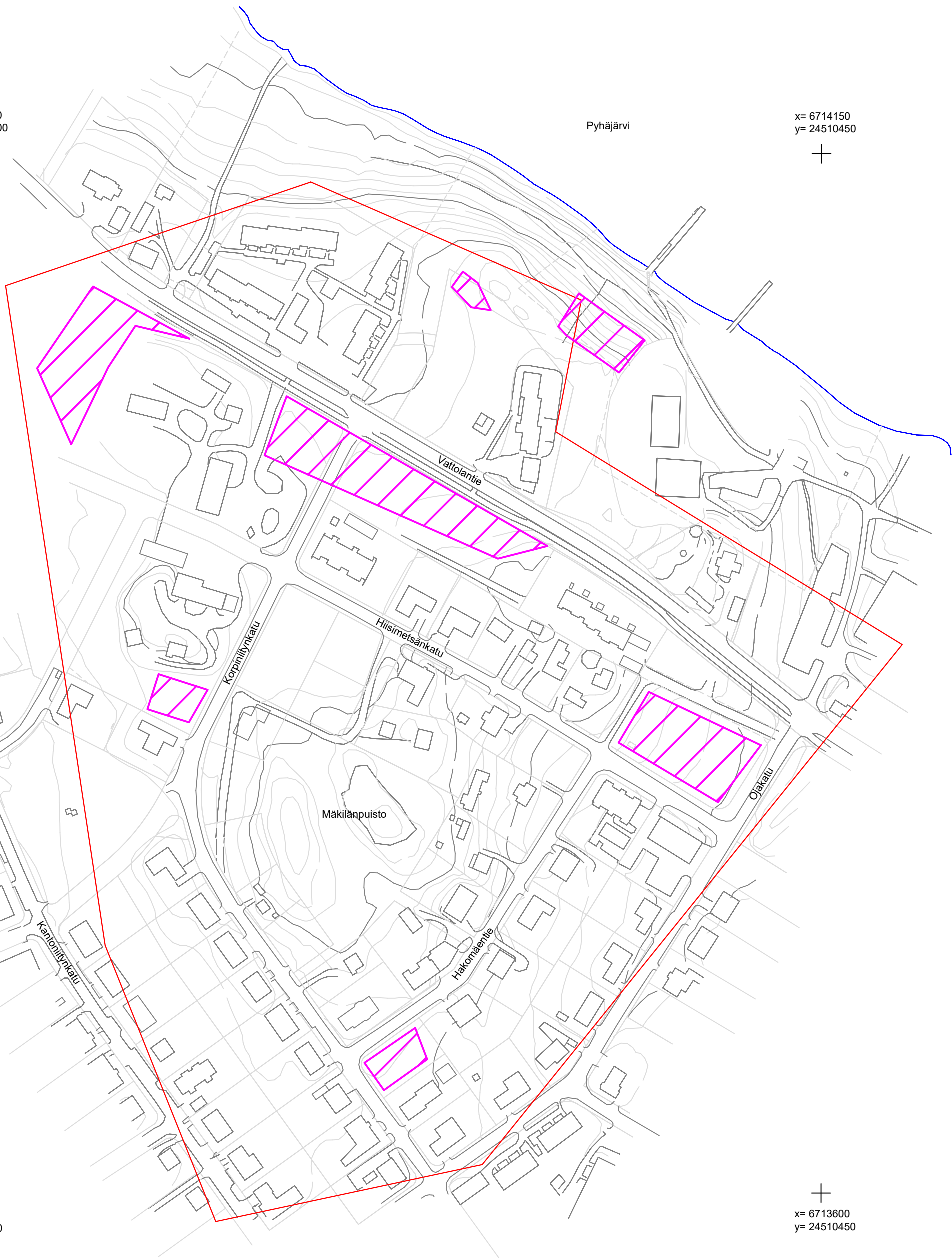
KARKKILA VATTOLA 1000011926	Yleiskartta Tutkimusalue	
Heli Lehto 2019	MK 1:2000	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Karkkilan kaupunki	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
Puht.piirt. H. Lehto 2020	Koord.: ETRS-GK24 Korkeus: N2000	Kartta 1

x= 6714150
y= 24510000

x= 6714150
y= 24510450

Pyhäjärvi

x= 6713600
y= 24510000

x= 6713600
y= 24510450

100 m

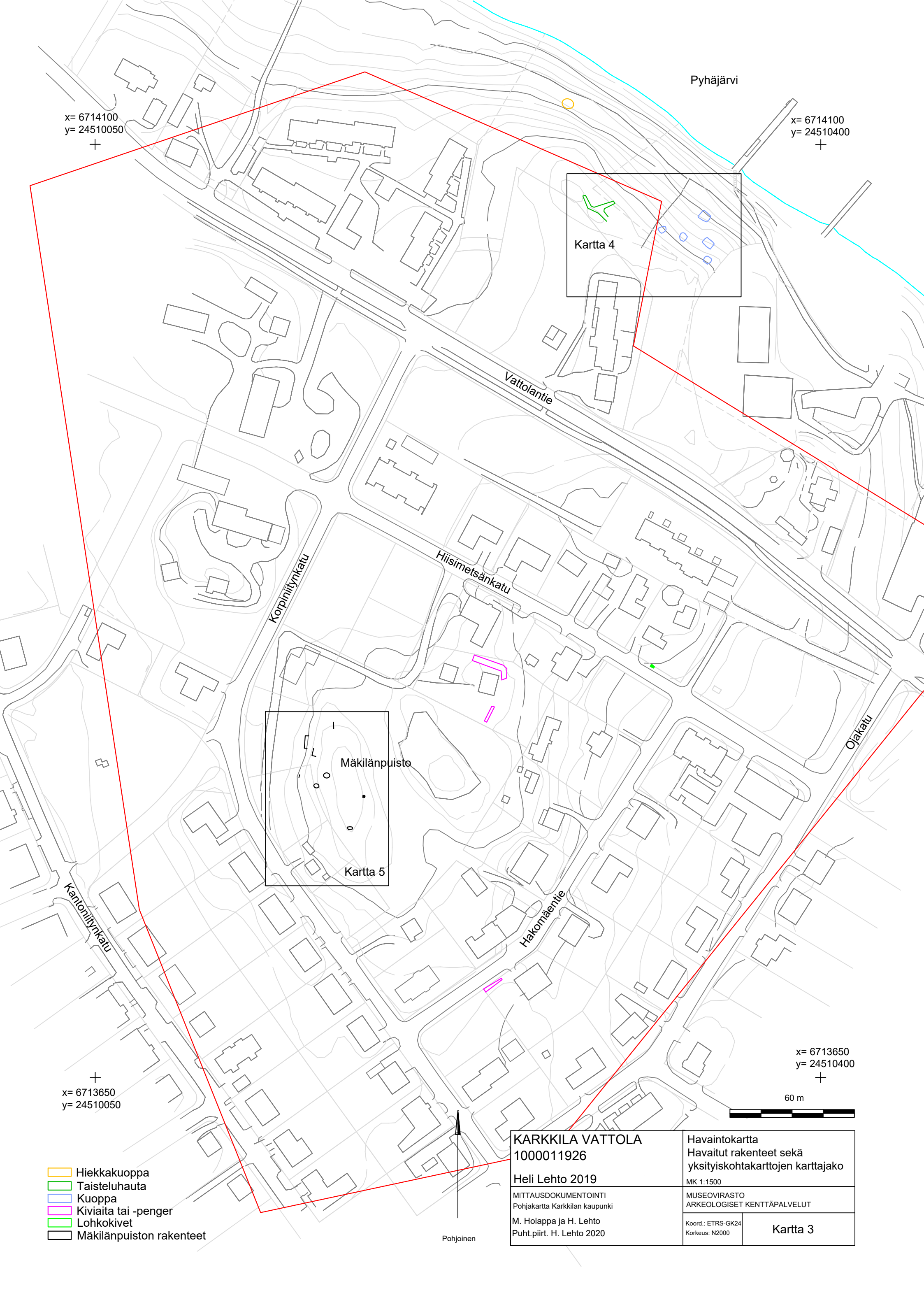

— Mahdollisen muinaisjännöksen rajaus
muinaisjännösrekisterin mukaan

▨ Kairatut alueet

Pohjoinen

KARKKILA VATTOLA 1000011926	Alueet, joilla inventoidessa tehtiin kairauksia
Heli Lehto 2019	MK 1:2000
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Karkkilan kaupunki	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
Puht.piirt. H. Lehto 2020	Koord.: ETRS-GK24 Korkeus: N2000
	Kartta 2

Pyhäjärvi

x= 6714100
y= 24510050
+

x= 6714100
y= 24510400
+

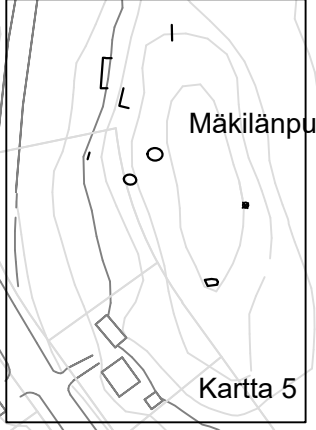
Kartta 4

Vattolantie

Korpiniitynkatu

Hiisimetsänkatu

Ojakatu

Mäkilänpuisto

Kartta 5

Hakomäentie

Kantoniitynkatu

x= 6713650
y= 24510050
+

x= 6713650
y= 24510400
+

60 m

Pohjoinen

- Hiekkakuoppa
- Taisteluhauta
- Kuoppa
- Kiviaita tai -penger
- Lohkokivet
- Mäkilänpuiston rakenteet

KARKKILA VATTOLA
1000011926

Heli Lehto 2019

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Pohjakartta Karkkilan kaupunki

M. Holappa ja H. Lehto
Puht.piirt. H. Lehto 2020

Havaintokartta
Havaitut rakenteet sekä
yksityiskohtakarttojen karttajako

MK 1:1500

MUSEOVIKASTO
ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

Koord.: ETRS-GK24
Korkeus: N2000

Kartta 3

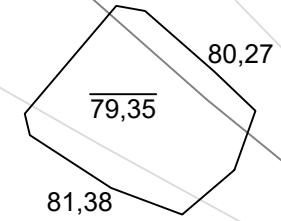

x= 6714080
y= 24510285
+

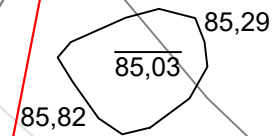
x= 6714080
y= 24510355
+

Taisteluhauta

Kuoppa 5

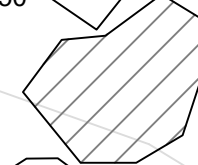
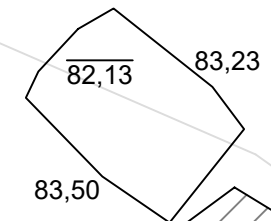
Kuoppa 3

Kuoppa 2

Kuoppa 4

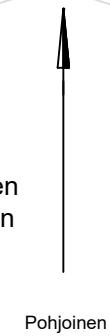
Kuoppa 1

+
x= 6714045
y= 24510285

+
x= 6714045
y= 24510355

8 m

- Mahdollisen muinaisjäännöksen raja-
rajaus muinaisjäännösrekisterin
mukaan
- Alue, jolta kairattiin
hiilistä maata

KARKKILA VATTOLA
1000011926

Heli Lehto 2019

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Pohjakartta Karkkilan kaupunki

H. Lehto
Puht.piirt. H. Lehto

Yksityiskohtakartta
Havaitut kuopat ja taisteluhauta

MK 1:200

MUSEOVIRASTO
ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

Koord.: ETRS-GK24
Korkeus: N2000

Kartta 4

x = 6713819
y = 24510141

x = 6713819
Y = 24510183

Mahdollinen
kivirakenne

92,18

91,47

Rakennuksen
perustus

89,00

89,46

91,37

Kivirakenne

91,68

91,85

Kellarikuoppa 2

92,49

Mäkilänpuisto

90,67

90,60 / Kivien ja maan
sekainen kumpare

92,87

Kellarikuoppa 1

Vanha
korkeuspiste?

93,33

98,26

Kiviröykkiö

x = 6713758
y = 24510183

8 m

KARKKILA VATTOLA
1000011926

Heli Lehto 2019

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Pohjakartta Karkkilan kaupunki

M. Holappa
Puht.piirt. H. Lehto

Yksityiskohtakartta
Mäkilänpuistossa havaitut
rakenteet

MK 1:200

MUSEOVIRASTO
ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

Koord.: ETRS-GK24
Korkeus: N2000

Kartta 5

Pohjoinen

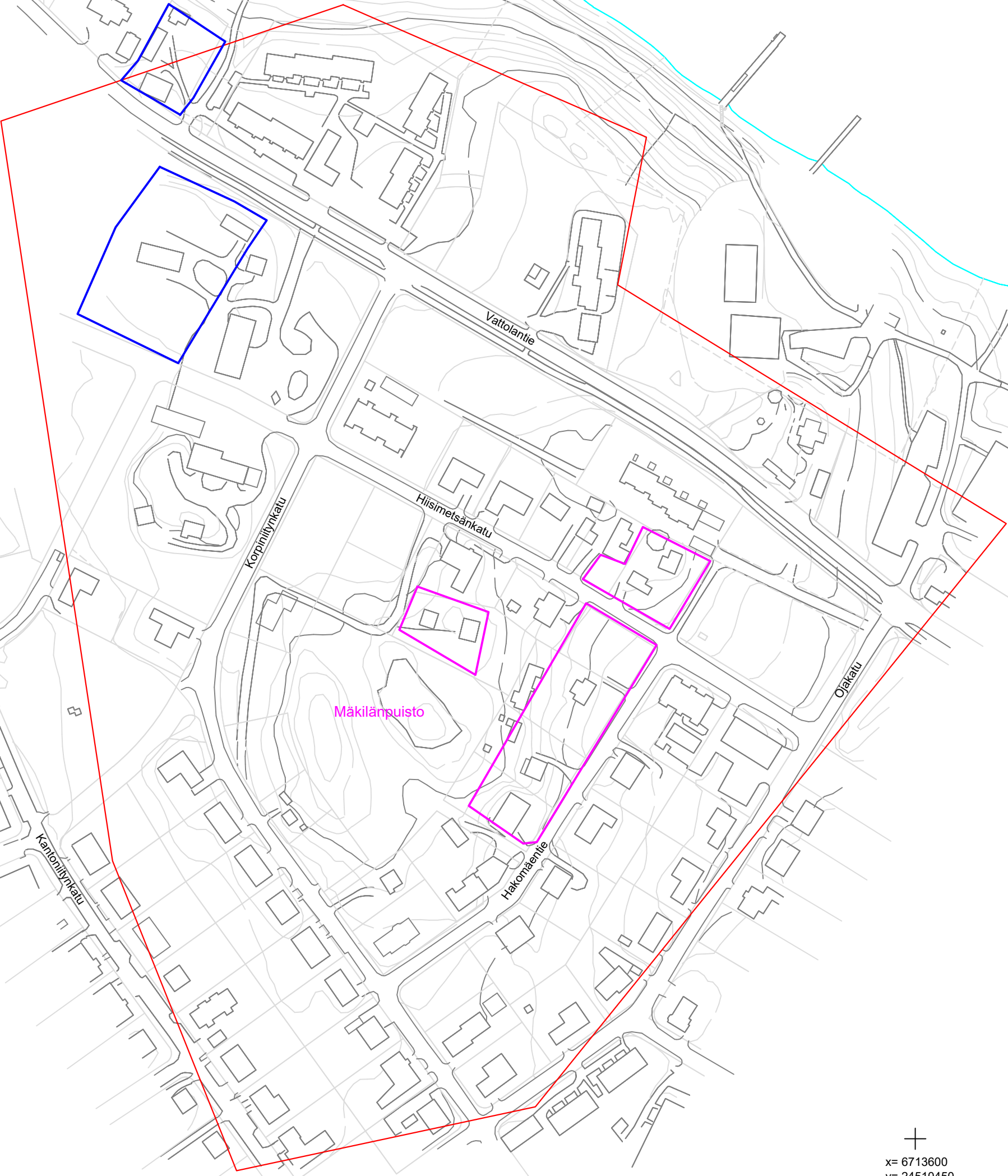
Tontti
224-6-20-5

x= 6714150
y= 24510000

x= 6714150
y= 24510450

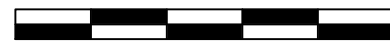
Pyhäjärvi

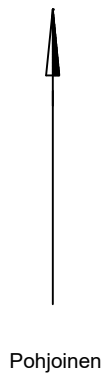
x= 6713600
y= 24510000

x= 6713600
y= 24510450

100 m

- Mahdollisen muinaisjäännöksen rajaus muinaisjäännösrekisterin mukaan
- Alueet, joilla voi olla säilynyt 1800-luvun jäännöksiä
- Alueet, joilla voi olla säilynyt historiallisen ajan kylätontin jäännöksiä

KARKKILA VATTOLA 1000011926	Alueet, joilla voi olla säilynyt merkkejä vanhemmasta asutuksesta
Heli Lehto 2019	MK 1:2000
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Karkkilan kaupunki	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
Puht.piirt. H. Lehto 2020	Koord.: ETRS-GK24 Korkeus: N2000
	Kartta 6